

Türkiye ve Belçika ve Lüksemburg gümrük ittihadı beyninde münakit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 6 haziran 1928 - Sayı: 906)

No.
1311

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg gümrük ittihadı arasında 1927 senesi ağustosunun yirni sekizinci günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — İşbu muahedenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 mayıs 1928

TÜRKİYE İLE BELÇİKA - LÜKSEMBURG GÜMRÜK İTTİHADİ ARASINDA TİCARET VE SEYRİ SEFAİN MUAHEDENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi,

Ve diğer taraftan,

Mevcut itilâf mucibince gerek kendi ve gerek Fahametli Lüksemburg Gran - Düşesi namma hareket eden Haşmetli Belçika Kralı Hazretleri,

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg gümrük ittihadı arasındaki mübadelâtı ticariyeyi terğip ve münasebatı iktisadiyeyi tevsî etmek arzusile bir ticaret ve seyrisefain muahedesini aktine karar vermişler ve

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri:

Gazi antep mebusu ve sabık Ticaret vekili Ali Cenani Bey ile Hariciye vekâleti müsteşarı Ali Şevki Beyi;

Ve Belçika Kralı Hazretleri:

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri nezdindeki sefiri ve fevkalâde murahhası Leopold nişanının dördüncü rütbesini hamil Baron Jan Dövilenfay Dösorin cenaplarını;

Murahhas tayin eylemişler ve müşarileyhim asulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atideki maddeleri kararlaştırmışlardır:

Birinci madde

Tarafeyni âkideynden birinin ülkesinden neşet eden müstahsalâtı arziye ve smaiye diğer taraf ülkesine hini ithalinde üçüncü bir devletin mümasil mahsulâtının tabi olduğu veya tabi tutulacağı tekâlifi rüsumiyeden, emsalden, resimlerden veya sair teklifattan başkasına veya daha fazlasına tabi tutulmıyacaktır. Her iki memleketten neşet edip «A» ve «B» merbutlarında muharrer bulunan mahsulât birinci fıkranın hükümlerinden müstefit olmakla beraber emsali tezyit ve rüsumu munzamma dahil olduğu halde cetvellerde tesbit edilmiş olan ithalât resimlerinden daha fazlasına tabi tutulmıyacaktır.

İkinci madde

Tarafeyni âkideynden her birinin mahsulâtı arziye ve sınaiesi bir veya bir kaç memleketi saliseden transit suretile geçtikten sonra tarafı diğer memleketine ithallerinde bunların menşe memleketlerinden doğrudan doğruya ithalleri takdirde alınacak gümrük resimlerinden veya mükellefiyetten başkasına veya daha yükseğine tabi tutulmıyacaklardır. Bu hüküm, mevzuatı kanuniyeti müteallikası mucibince bilâvasıta ve bilvasıta transit halindeki emtiyada tatbik edilir.

Üçüncü madde

Tarafeyni âkideynden birinin ülkesinden diğerinin ülkesine müteveccihen ihraç edilen müstahsalât en ziyade mazharı müsaade millet ülkesine gönderilen mümasil müstahsalâta tatbik edilen veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek resimler veya harçlara tabi tutulmıyacaktır.

Üçüncü bir memleket ile müsavi mertebede muamele görmek hususu ithalât ve ihracat resimlerinin tarzı cibayetine, gümrük antrepolarında bulunan emtiaya ve gümrük eşkâl ve muamele ve aidatına, ithal ve ihraç olunan veya transit halinde geçen emtianın gümrüğe sevkine ve gümrükte muamele görmesine dahi şamildir.

Dördüncü madde

Tarafeyni âkideynden birinin ülkesinden neşet eden müstahsalâtı arziye ve sınaie tarafı diğer ülkesinde her ne mahiyette olursa olsun dahilî rüsum noktai nazarından bu hususta en ziyade mazharı müsaade olan üçüncü memleketin mümasil müstahsalâtına bahşedilmiş veya edilebilecek olan muamelenin ayninden istifade edecektir.

Beşinci madde

Tarafeyni âkideynden her biri ithal olunan emtianın menşe memleketini tesbit etmek için bu emtianın mezkûr memleket müstahsalâtı arziye ve sınaiesinden bulunduğunu veyahut orada şekillerinin uğradıkları tahavvülât dolayisile olveçhile kabulü icap ettiğini müsbit bir menşe şahadetnamesi ibrazını talep edebilecektir.

Tarafeyni âkideyn arasında müşterek bir ıtılâf ile tanzim edilen menşe şahadetnameleri gerek Ticaret veya Ziraat vekâletleri, gerek mürsilin mensup olduğu ticaret oadsı, gerek mürselileyh memleketin kabul edeceği bilûmum taazzuv veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Mürselileyh memleketin hükûmeti; menşe şahadetnamelerinin kendi mümessili siyasî, veya şehbenderisi tarafından tasdikını talep etmeğe hakkı olacaktır.

Mürselileyh memleket tarafmdan ehemmiyeti cüziyeyi haiz irsalât için menşe şahadetnamelerinden muafiyet bahş olunabilir.

Altıncı madde

Tarafeyni âkideyn ülkeleri arasında ticaret ve seyrisefain müteakabilen serbest olacaktır. Binaenaleyh âkideyn müteakabil münasebatı ticariyelerini ne ithalât ve ihracat ve nede transit hususlarında hiç bir gûna memnuiyet veya takyit ile sektedar etmemeği taahhüt ederler. Bununla beraber tarafeyni âkideyn:

1 - Taayyüş ve tegaddiye elzem olan menabiin muhafazası ve milletin iktisadî faaliyetinin vikayesi için,

2 - Emniyeti ammeye ve selâmeti devlete müteallik esbaptan dolayı,

3 - Zabıtai sıhhiyeye mütedair esbap dolayisile veyahut faildeli hayvanat ve nebatatın hastalıklara, heşerat ve tufeyliyatı muzırraya karşı bu bapta kabul edilmiş olan beynelmilel esasata tevfikan himayesini temin zımnında,

4 - Devlet inhisarlarına mevzu teşkil eden emtia için ve yerli emtianın dahilinde istihsal ,beyi, nakliyat veya istihlâki hususunda kavanini dahiliye ile vazedilmiş veya edilecek olan memnuiyetler

ve takyitlerin aynı cins ecnebi emtiasına tatbiki zımında,

5 - Sikke veya maden halinde altının ihraçını menetmek için,

6 - Afyon vesar zehirli mevadın istimalini men için,

İthalât ve ihracata memnuiyet vazetmek hakkını ancak bu tedabirin aynı şerait altında bulunan bütün memleketlere tatbiki takdirinde muhafaza eylerler.

Yedinci madde

Tarafeyni âkideyn kendi ülkelerinde eşhasın, yolcu ağırlıklarının, her mahiyette emtianın, irsalâtın, gemilerin, arabalar ve demiryolu vagonlarının veya sair nakliye vasıtalarının transitlerine ait kâffe hususatta en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini müteakiben yedkiğere temin ederler.

Sekizinci madde

Eşhasın, yolcu ağırlıklarının, emtianın demiryolu vasıtasile nakillerine gelince:

Tarafeyni âkideyn sevk muamelesi, nakliye ücretleri, nakhyata müteallik umumî resimler hakkında kendi tebaalarına bahsettikleri muameleyi müteakiben yadkiğere temin ederler.

Şu kadarki her bir taraf âkit kendi ülkesinde bir sınıf halk veya emtia lehinde tenzilâtı tarife veya nakliyat kolaylıkları bahş veya müsaade etmekte serbesttir. Kezalik kendi ülkesinin muhtelif kısımları arasında veya komşu devletlerle ticaretin inkişafı için bazı hatlar üzerinde hususî fiyatlar bahşedebilir.

Dokuzuncu madde

Tarafeyni âkideynden birinin tebaası olan seyyar ticaret memurları diğer tarafın ülkesinde faaliyetleri ve bilhassa nûmuneler için bahşedilmiş olan gümrük kolaylıkları hususunda en ziyade mazharı müsaade milletin seyyar ticaret memurlarına edilen muamelenin ayninden müstefit olacaktırlar.

Tarafeyni âkideynden birinin ticaretlerini icra zımında panayırlara veya pazarlara giden tebaası diğerinin ülkesinde en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden daha düz bir surette muamele görmeyeceklerdir. Yukarıdaki hükümler ne seyyar erbapı sanata ve ne ayak satıcılığına kabili tatbik olmadığınan tarafeyni âkideynden her biri bu bapta kendi mevzuatı kanuniyesinin serbestii tamamını muhafaza ederler.

Onuncu madde

Tarafeyni âkideynden birinin sancağını hamil olup boş veya yüklü olarak diğer tarafa ait sulara ve limanlara girecek veya buralardan çıkacak olan sefaın ve merakip mahalli hareket veya azimetleri neresi olursa olsun her gûna hususatta aynı ile sefaını milliyeye tatbik edilen muameleden müstefit olacaklar ve her ne unvan altında bulunursa bulunsun devlet, vilâyetler, nahiyeler veya tarafı hükûmetten salâhiyeti haiz her hangi bir taazzuv nam ve menfaatına istifa olunup merakibi milliyeye tehml edilmiş veya edilebilecek olanlardan başka hiç bir gûna harç ve rüsuma tabi tutulmayacaklardır.

On birinci madde

Hamuleler mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun millî sancak altında ithal veya ihraç edildikleri takdirde tabi olacakları rüsum veya mükellefiyattan ne başkasına ve ne daha şedidine tabi olmayacaklar ve nede bu takdirde başkaca bir muamele görmeyeceklerdir.

Yolculara ve bunların ağırlıklarına aynen millî sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele olunacaktır.

On ikinci madde

10 ve 11 inci maddelerin ahkâmını münhasıran millî sancağa ait olan kabotaja, balıkerliğe, kılavuzluk etmeğe, kılavuz istihdamına, römörkör işletmeğe ve sair liman hizmetine ve kezâlik dahilî sularda seyrisefaine kabili tatbik olmiyacaktır.

Gemilerin ve kezâlik bunların hamulelerinin millî bayrağa temsili hususu millî ticareti bahriyeye verilmiş veya verilebilecek olan her ne güne tahsisat ve ikramiyelere şamil olamaz.

On üçüncü madde

Merakip ve sefaının tabiiyeti her iki tarafta devleti aidesinin salâhiyettar makamâtı canibinden her memleketin kavanin ve nizamâtına tevfikân bu bapta verilen vesaik ve şehadetnamelere göre tanınacaktır. Tarafeyni âkideynden biri canibinden verilen hacmi istiabi şehadetnamelerile hacmi istiabiye mütedair sair vesaik iki taraf arasında hususî bir itilâfın aktine intizaren diğer tarafta muteber addolunacaktır.

Sefaının kabiliyeti seferiyesine müteallik vesaik hakkında muamele böyle olup bunların ibrazı üzerine tarafeyni âkideynden birinin bütün gemileri diğer tarafın liman ve sularında işbu vesikaların vüsukunu tahkik etmek gagesile yapılacak muameleden başka bilcümle muamelâttan müstesna tutulacaktır.

On dördüncü madde

Tarafeyni âkideynden birinin sancağını hamil olup mahza hamulelerini itmam veya bunlardan bir kısmını ihraç maksadile diğer tarafın bir limanına giren gemiler ve sefineler limanına girdiği devletin kanunlarına ve nizamlarına tevfihi hareket ederek hamulelerinin bir başka limana veya bir başka memlekete gönderilecek kısmını derunlarında muhafaza ve işbu kısmı ahiri esasen ancak millî seyrisefain için mevzu en aşağı hat üzerinden cibayet edilecek olan muhafaza harçlarından maada hiç bir resim veya ücret tesviyesi ile mükellef tutulmaksızın ihraç eyleyebileceklerdir.

On beşinci madde

Tarafeyni âkideynden birine mensup bir sefaının diğer taraf sularında batması, karaya oturması, denizde hasara veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hadisatta sefine ve hamulesi işbu memleketin kavanin ve nizamâtının ahvali mümasilede sefaını milliyeye behşettiği müsaadat ve muafiyatın ayından istifade edecektir.

Geminin kaptanına, mürettebatına ve yoleularına gerek bunlar için gerek sefine hamulesi için aynıle tebaai mahalliyeye tatbik edilen tarz ve derecede ifayi muavenet edilecektir.

Tahlisiye resmine gelinece tahlisin vuku bulduğu memleketin mevzuatı kanuniyesi tatbik olunacaktır.

Karaya oturmuş veya batmış bir geminin kurtulan emtiası istihlaki dahilî için memlekete ithal edilmiş olmadıkça hiç bir gümrük remine tabi tutulmıyacaktır.

On altıncı madde

Üçüncü bir devlet ile müsavi derecede muamele :

1 - Tarafeyni âkideynden biri canibinden hem hudut memleketler ile hududun her iki tarafından on beş kilometreyi tecavüz etmiyen bir mntaka dahilinde vuku bulacak hudut ticareti için bahşedilmiş veya bilahara edilebilecek olan imtiyazata,

2 - Bir gümrük ittihadından münbais müsaadati mahsusaya,

3 - Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük ve alalûmum diğer kâffe mevadî ticariye hakkında halen mevcut bulunan veya atiyen ihdas edilecek olan menafi ve müsaadati mahsusaya, tatbik edilmeyecektir.

On yedinci madde

Bu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkün ile Bürükselde teati edilecektir. Tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra bu muahedename mevki meriyete girecek ve iki senelik müddeti haiz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni âkideynden biri tarafından feshedilmedikçe meri kalacak ve fesih keyfiyeti ancak üzerinden altı aylık bir müddetin mürurundan sonra hükmü haiz olacaktır.

Tasdiklan lilmekal murahhaslar işbu muahedenameyi imza ve zirine mühürlerini vazetmişlerdir. 1927 senesi ağustosunun yirmi sekizinde Ankarada iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmzalar

Ali Cenani

Jandövilien Faya

Ali Şevki

İMZA PROTOKOLU

Bu muahedenin imzasına mubaşeret edildiği sırada âkit taraflar atideki hükümlerde itilâf etmişlerdir.

«1» inci maddeye müteferriyan

Tarafeynden her biri üç ay evvel haber vermek şartile «A» ve «B» listelerindeki fıkralarından biri veya bir kaç hakkında serbestisini tekrar ihraz etmek hakkına da malik olacaktır.

Bu salâhiyet istimal edildiği takdirde resmi fesih edilen müstahsıl veya müstahsalât hakkındaki rejim, en ziyade mazharı müsaade mille muamelesinden müstefit olacaktır. Şurası mukarrerdirki eğer tarafeyni âkideynden biri, her hangi bir sebeple olursa olsun, tarife serbestisini tekrar iktisap edilmediği maddeler hakkındaki resimleri tezyit ettiği takdirde diğer taraf aynı adette maddelerin, resimlerini aynı nisbette tezyit etmek hakkını haiz olacaktır.

«A» ve «B» listelerinde munderiç olup İngiliz lirasının tutarı 745 kuruş ve 175 Belçika francı olmak esasile tesbit edilmiş olan emsaller, bu kıymetlerden biri veya diğerinin fii vasatı müte-kattim bir ay esnasında balâda mezkûr esaslar ile ekalli yüzde otuz derecesinde bir fark irae ederse kambiyo temevvücatile münasip bir surette tadil edilecektir. Ve bu suretle tadil edilen emsaller müteakip üç ay zarfında, meri kalacaktır. Ve üç ayın hitamında emsaller icap ederse son ayın kambi-yosunun vasatı haddine göre tadil olunacaktır. Maamafi türk lirasının kıymeti yükseldiği taktirde beş emsali, ancak İngiliz lirası beş kâğıt Türk lirasından az kıymetinde olduğu zamandan itibaren ten-kis edilecektir.

Şurası mukarrerdir ki yukarıdaki iki bendin hükümleri bu muahedenin birinci maddesinde mu-harrer olan en ziyade mazharı müsaade mille kâidesi prensibine irası hâlel etmez.

«4» üncü maddeye müteferriyan

Şurası mukarrerdir ki bu protokola melfuf cetvelde tadat edilen müstahsalât için mezkûr cetvelde gösterilen istihlâk resimlerini Türkiye kendi tebaasına tatbik ettiği aynı şartlar dahilinde Belçika ve Lüksemborg tebaasından cibayete devam edecektir.

«A» listesine müteferriyan

«Sultanîye» üzümü tabirinden şarkta veya anadoluda çıkan kuru, sarıya yakın esmer renkli, çekir-deksiz üzüm maksuttur.

«Rezaki» üzümü unvanından İzmir mıntakasında çıkan uzunca şekilde, sarımtırak renkli, sert kabuklu, çekirdekli, fazla etli bir meyve maksuttur.

Bu protokol işbu muahedenamenin mütemmim cüzünü teşkil eder ve muahedename ile aynı zamanda meriyete vazolunur.

[A] Listesi

Tarife №	Esamii eşya	Gümrük resmi	Emsali tezyit
51	Hububat « kavrulmuş olanlar dahil » Evvela - yulaf	100 kilo 3	2
74	Badem : Saniyen - kuru 1 - Kabuklu 2 - Kabuksuz	 35 50	 2 2
80	İncir : Saniyen - kuru		
85	Fındık : Evvela - kabuklu « üst kabuğu olan ve olmayan » Saniyen kabuksuz	7 14	3 3
98	Üzüm : Saniyen - kuru sultaniye ve razaki nevi 1 - Salkım halinde 2 - Sairleri	 25 25	 4 4
277	Gayri mamul tütün : Evvela - işlenmemiş 320		
523	Hahı : Evvela - ucu düğümlü veya ilmekli : Hermaddei asliyeden « ve taklitleri de dahildir » Tulen arışı istikametinde 1 - 100 sıra düğüm veya daha ziyade 2 - 151 » dan 200 sıraya kadar 3 - 201 » » 250 » 4 - 251 » » 300 » 5 - 301 » » 350 » 6 - 351 » » 400 » 7 - 400 » » daha ziyade	 3 5 7 10 15 20 25	 8 8 8 8 8 8 8

[B] Listesi

Tarife №	Esamii eşya	Gümrük resmi	Emsali tezyit
270	Pamuk mensucati : Evvela - kasarsız «1» Kaput bezi, amarikan bezi, niklot sarğı bezi, « vest kolt » ham dimi, «granovil», graderil» ham gömlek bezi, «gremşotiğ» ham famirik, astarlık, « grelönklot » ve emsali kasarsız sair mensucati fanilelik «fanilet » dahil olduğu halde Rabian - boyalı veya ıstampalı :		100 kilo- sından 400
5	İşbu tarifenin başka yerlerinde zikir olunmayan sair bilcümle boyalı veya ıstampalı parlatılmış, perdahtlı , damaskolu, veya fasune , kirepon , rep, çizgili ve çiçekli mensucat, örtü ve bunların mümasili mesucat ve boya ıstampalı iplik ile mamul ıstampalı fanilelik «fılanilet» tesmiye olunanlarda dahil olduğu halde		560
296	Hernevi damasko veya ıstampalı keten bezi ezcümle : sufra örtüsü ve peşkeri ve yüz havlusu , hazır yapılmış veya yapılmamış şerit ve örülmüş saçak , kesilmemiş mendil , yatak örtüsü, masa örtüsü		1 000
323	İşbu tarifenin başka yerinde zikrolunmayan mensucat ve kumaş, dibeklenmiş veya dibeklenmemiş , erkek veya kadın elbisesi veya döşeme veya saireye mahsus yünden mamul veya ipekten gayri lifi mevat ile mahlût olanlar Evvela - safi yün : «1» bir metre murabbainın sıkleti 200 gramdan dun olanlar «2» » » » » 200 » 600 grama kadar «3» bir metre murapbainın sıkleti600 gramdan yukarı olanlar Saniyen - arışı pamuk: «1» bir metre murabbainın sıkleti 200 gramdan dun olanlar «2» » » » » 200 - 600 grama kadar «3» » » » » 600 gramdan fazla olanlar «4» Aba ve kaba şayak ve adi keçi kılından mensuç şayaklar « safi veya pamukla mahlut »		1 600 1 400 5 1 300 5 1 100 5 900 5 600 5 1 000
406	Pençere camı ve adi düz veya oluklu cam levha : Evvela - beyaz ve nim beyaz Saniyen - renkli ve dalgalı Salisen - mine veya mahkûk « çerçeveli olanlarda dahil »		35 5 80 5 660 5
416	Ayna camı « sırlanmamış » magaza camları « mine ve mahkûk olanlar dahil değildir »		60 5
424	Demir veya çelikle mahlût demir, çubuk, saç, lavha, müdevver, çember, dört köşy bent ve beyzi ve T,I,L,Z şeklinde olanlar		9 5
430	Şimendifer ve tıramvay için demir yol çubuk ve traversleri		9 5
431	Dinğil, yay, makas, tekerlek, tekerlek ortası ve kenarı, demir çember üstüvane, vulan ve işbu tarifenin başka yerlerinde zikrolunmayan demirden, çelikten şimendifer, gemi, köprü kaba alâti		40 5

Tarife №	Esamii eşya	Gümrük Resmi	Emsal Tezyit
453	Av tüfenkleri ve aksamı	1800	5
454	Av fişenği « boş »	390	5
475	Çubuk, lavha ve boru	60	5

İstihlak rüsumu

Çay	40	kuruş	kilosu
Kahve	20	»	»
Petrol	6	»	»
Pirinç	10	»	»
Margarin ve oleomargarin ve diğer şuhumu hayvaniye	80	»	»
Seitearin mumu	30	»	»
Adi sabun	5	»	»
Yeni ve müstamel torba	5	»	»
Baharat	30	»	»
Kibrit	$\frac{1}{2}$	»	60 kibritlik beher kutusu
Mum kibrit	1	»	» » » » »
Sigara kağıdı	1	»	50 yaprağı
Çakmak taşı	25	»	beheri
Şeker	15	»	kilosu
Bisküvi			
Çukulata			
Süt hulâsası			
Şekerleme ve gulükoz			
Meşrubatı gayrı küuliye, gazoz, limonala diğer bütün şekerli müstahzerat			
Tömbeki			

Muhtevi oldukları yüzde miktarındaki şeker nazaran bir istihlak resmine tabidir.

40 kuruş kilosu

Cümhuriyet Riyasetine tebliği : 22 - 5 - 1928 tarih ve 1/78 numaralı tezkere ile
Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müş'ir Cümhuriyet Riyasetinden mevru tezkere
kerenin tarih ve numarası : 24 - 5 - 1928 ve 4/284
Müzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve Cilt Sayfa
sayfası : 2 2
4 141,289:290,303:305
İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numarası :